

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
30 серпня 2024 року,
протокол № 2.

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

Олег ОМЕЛЬЧУК

30 серпня 2024 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИК:

Професор кафедри менеджменту, економіки,
статистики та цифрових технологій, доктор
економічних наук, професор

_____ Павло ІЖЕВСЬКИЙ

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій
27 серпня 2024 року, протокол № 1

Завідувачка кафедри, кандидатка економічних
наук, доцентка
27 серпня 2024 року

_____ Наталія ЗАХАРКЕВИЧ

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
28 серпня 2024 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року, протокол №1

Голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка
29 серпня 2024 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,97 ум.др.арк.

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	– 4
2.	Заплановані результати навчання	– 5
3.	Програма навчальної дисципліни	– 8
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	– 11
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 10
	4.2. Аудиторні заняття	– 11
	4.3. Завдання для самостійної роботи студентів	– 11
5.	Методи навчання та контролю	– 11
6.	Схема нарахування балів	– 11
7.	Рекомендована література	– 13
	7.1. Основна література	– 12
	7.2. Додаткова література	– 14
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 15

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	— 07 Управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	— 073 Менеджмент
3. Назва спеціалізації	— спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	— Міжнародні економічні відносини
5. Тип дисципліни	— вибіркова
6. Код дисципліни	— ППВ.3.14
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	— перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	— бакалавр
9. Курс / рік навчання	— другий
10. Семестр	— третій/четвертий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	— 3,0 /90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	— 36
% від загального обсягу	— 40,0
лекційні заняття (годин)	— 18
% від обсягу аудиторних годин	— 50,0
семінарські заняття (годин)	— 18
% від обсягу аудиторних годин	— 50,0
самостійна робота (годин)	— 54
% від загального обсягу	— 60,0
тижневих годин:	
аудиторних занять	— 2,3
самостійної роботи	— 3,4
3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	— 10
% від загального обсягу	— 11,1
лекційні заняття (годин)	— 6
% від обсягу аудиторних годин	— 60,0
семінарські заняття (годин)	— 4
% від обсягу аудиторних годин	— 40,0
самостійна робота (годин)	— 80
% від загального обсягу	— 88,9
тижневих годин:	
аудиторних занять	— 5,76
самостійної роботи	— 4,44
12. Форма семестрового контролю	— залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	— -
2) супутні дисципліни	— -
3) наступні дисципліни	— -
14. Мова вивчення дисципліни	— українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті. СК 1. Здатність визначати та описувати властивості і характеристики бізнес-середовища та бізнес-структур. СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту. СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління бізнесом.
Результати навчання	ПР 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПР 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. ПР 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПР 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації. ПР 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання (здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату з міжнародних економічних відносин;
1.2)	називати етапи становлення та розвитку світового господарства;
1.3)	називати форми і види міжнародного поділу праці, спеціалізації і кооперування виробництва;
1.4)	знати структуру міжнародних економічних відносин;
1.5)	називати світові центри інтеграційних процесів.
2. Розуміння (здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)	
2.1)	пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть міжнародних економічних відносин;
2.2)	розуміти специфіку дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні;
2.3)	пояснювати сутність міжнародної торгівлі та її місце в системі міжнародних економічних відносин;
2.4)	пояснювати сутність і форми міжнародного інвестування;
2.5)	пояснювати сутність міжнародних науково-технічних відносин.
3. Застосування знань (здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)	
3.1)	знаходити спільне та відмінності в діяльності основних світових центрів інтеграційних процесів;
3.2)	виявляти переваги та проблеми різних торгово-економічних союзів;
3.3)	виявляти переваги та проблеми світового грошового ринку;
3.4)	виявляти переваги та проблеми світового ринку цінних паперів;
3.5)	знаходити спільне та відмінності в діяльності міжнародних економічних організацій.
4. Аналіз (здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)	
4.1)	аналізувати господарські зв'язки між державами, крупними корпораціями, кредитно-фінансовими установами;
4.2)	аналізувати стан і тенденції розвитку системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми й перспективи їх розвитку;
4.3)	аналізувати міжнародну науково-технічну діяльність;
4.4)	досліджувати міжнародну інвестиційну діяльність;
4.5)	аналізувати стан міжнародного регулювання трудової міграції.
5. Синтез (здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)	
5.1)	аргументувати необхідність входження України в світовий економічний простір;
5.2)	планувати показники природно-географічного середовища функціонування міжнародних економічних відносин;
5.3)	планувати показники економічного середовища функціонування міжнародних економічних відносин;
5.4)	розробляти стратегію політико-правового середовища функціонування міжнародних економічних відносин;
5.5)	розробляти стратегію соціально-культурного середовища функціонування міжнародних економічних відносин.
6. Оцінювання (здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)	

6.1)	оцінити вплив зовнішньої торгівлі на функціонування економіки України;
6.2)	оцінити розвиток міжнародної міграції робочої сили;
6.3)	рейтингувати види зовнішньоторговельних операцій країн;
6.4)	порівнювати глобальні проблеми світового господарства та України;
6.5)	оцінити рівень міжнародної економічної інтеграції України.
7. Створення (творчість) (здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)	
7.1)	розробляти шляхи вирішення глобальної продовольчої проблеми;
7.2)	прогнозувати економічні аспекти вирішення екологічних проблем;
7.3)	пропонувати шляхи вирішення глобальної енергетичної проблеми;
7.4)	прогнозувати економічні наслідки вступу країн в торгово-економічні союзи;
7.5)	пропонувати шляхи інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Предмет вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини», її місце серед інших економічних дисциплін, структура і значення. Мета, завдання і сучасні підходи до вивчення дисципліни, її інформаційно-методичне забезпечення.

Міжнародні економічні відносини (МЕВ) як економічна категорія. Сутність міжнародних економічних відносин, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку.

Рівні розвитку міжнародних економічних відносин: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності. Види та форми міжнародних економічних відносин, їх взаємозв'язок.

Тема 2. Світове господарство та особливості його розвитку

Світове господарство (СГ): сутність, елементи і суб'єкти, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу. Типологізація країн – суб'єктів світового господарства. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу.

Місце окремих угруповань країн у СГ і МЕВ. Провідне значення економічно розвинених країн. Країни, що розвиваються: поняття, загальні ознаки та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура. Проблема ліквідації економічної відсталості і неокolonіальної залежності країн, що розвиваються. Нові індустріальні країни.

Країни з новою змішаною економікою: вихідні умови формування, моделі розвитку. Градуалістська модель трансформації нових змішаних економік. Проблеми інтеграції країн з новими змішаними економіками. Інтеграція України та ЄС. Угода про асоціацію України з ЄС.

Об'єктивні передумови, політичні й економічні цілі, основні етапи розвитку західноєвропейської економічної інтеграції. Єдність економічної системи країн ЄС. Особливості розвитку аграрної сфери. Створення західноєвропейської моделі єдиного промислового і науково-технічного розвитку. Єдина науково-технічна політика. Інституціональна структура і політико-правові механізми ЄС. Політика ЄС відносно «третьох» країн та їх угруповань. Проблеми подальшого розширення ЄС. Україна й ЄС.

Тема 3. Еволюційні періоди формування та середовище МЕВ

Доколоніальний період розвитку МЕВ. Зародження та розвиток міжобщинних господарських зв'язків. Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу.

Міжнародні економічні відносини епохи Середньовіччя. Зовнішньоторговельні відносини при феодалізмі. Зовнішньоекономічні зв'язки Київської Русі та Гетьманської держави. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Сходу – Китаю, країн Південних морів, Середньої та Центральної Азії, Арабського Сходу. Колоніальний період формування МЕВ. Епоха Великих географічних відкриттів та їх вплив на розвиток МЕВ.

МЕВ в умовах становлення індустріальної цивілізації. Зовнішня торгівля періоду первісного нагромадження капіталу. МЕВ капіталізму вільної конкуренції та монополістичного капіталізму. МЕВ у міжвоєнний період. Новий (неокolonіальний) період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки в найновіший період. Зростання єдності та взаємозалежності суб'єктів світового господарства.

Поняття середовища МЕВ, його структура й особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ. Економічне середовище функціонування МЕВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх розвитку. Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики й економіки в МЕВ. Економічні та правові регулятори МЕВ. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту й інформаційно-комунікаційних систем у розвитку МЕВ.

Тема 4. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва

Міжнародний поділ праці (МПП) – вихідна основа розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин. Міжнародний поділ праці як форма прояву суспільного

поділу праці.

Етапи розвитку міжнародного поділу праці. Фактори поглиблення міжнародного поділу праці.

Вплив технологічної революції на міжнародний поділ праці. Головні організаційно-економічні форми втілення міжнародного поділу праці.

Система міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах.

Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Проблеми і передумови участі України в міжнародному поділі праці.

Тема 5. Міжнародна торгівля та сфера послуг як форми міжнародних економічних відносин
Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі. Міжнародна торгівля як форма МЕВ. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Зміни в товарній структурі МТ. Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди.

Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу.

Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі економічно розвинених країн. Роль країн, що розвиваються в МТ. Місце нових індустріальних країн (НІК) у світовій торгівлі. Країни з перехідною економікою в МТ.

Монополізація світової торгівлі. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості. Кон'юнктура товарних ринків – сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення й основні форми виявлення.

Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Світова ціна, її ознаки. Ціноутворювальні фактори. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін. Інформаційна система світових цін товарних ринків. Проблеми нееквівалентного обміну. Поняття «умови торгівлі» і його економічний зміст.

Види і форми МТ. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі, її еволюція, організація і функції. Біржові товари. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю. Види біржових угод. Консигнаційна торгівля. Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Засоби зовнішньоторговельної політики. Вияви дискримінації в МТ. Регіональне торговельне співробітництво.

Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торговельних організацій. ГАТТ (Генеральна угода з тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ на Світову організацію торгівлі (СОТ). Реорганізація КОКОМ (Координаційна рада з експортного контролю). Значення торговельних угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торговельної палати. Передумови й особливості участі України в МТ.

Значення світового ринку послуг, передумови його формування. Специфічні ознаки міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.

Секторальні ознаки розвитку міжнародних ринків послуг. Міжнародні інжинірингові послуги. Міжнародний консалтинг. Міжнародний аутсорсинг. Міжнародні телекомунікаційні, фінансові, страхові послуги. Туристичні послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки. Фактори розвитку міжнародного туризму.

Франчайзинг у системі міжнародних послуг. Регулювання умов використання товарних знаків, Мадридська угода про їх міжнародну реєстрацію.

Міжнародний лізинг, його види. Головні країни-експортери лізингових послуг.

Значення міжнародного лізингу в МТ та міжнародній інвестиційній діяльності. Роль транспорту в МЕВ. Види міжнародних сполучень. Міжнародні перевезення. Міжконтинентальні та внутрішньоконтинентальні перевезення вантажів. Фактори вибору транспорту для міжнародних перевезень. Міжнародні пасажирські сполучення. Регулювання міжнародних транспортних відносин міжнародними транспортними організаціями та конвенціями.

Регулювання МЕВ у сфері послуг. Проблеми участі України в міжнародній торгівлі послугами.

Тема 6. Міжнародна міграція робочої сили

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили й етапи

розвитку. Масштаби, форми й основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу інтелекту». Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових та інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння й експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП), Міжнародна організація з питань міграції (МОМ) та їх роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 7. Міжнародний науково-технічний обмін

Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЕВ. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі.

Спільні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів.

Співробітництво у галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Спільні наукові дослідження щодо захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу і Світового океану. Основні напрями НТС: автоматизація господарства, нові види конструкційних матеріалів, біотехнології, атомна енергетика та ін. Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау.

Захист інтелектуальної власності. Міжнародні науково-технічні програми.

Перспективи включення науково-технічного потенціалу України до міжнародних науково-технічних зв'язків.

Тема 8. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність, елементи. Поняття валюти й її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Котирування валют. Крос-курс. Валютні ринки та валютні операції. Принципи, форми та інструменти валютної політики держав з відкритою економікою.

Еволюція світової валютної системи. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система в повоєнний період. Валютно-фінансова система країн ЄС. Роль долара як світової валюти. Еволюція ролі та перспективи золота в міжнародних валютно-фінансових відносинах. Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів.

Механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Платіжний баланс як індикатор взаємин національної економіки з зовнішнім світом. Методи регулювання платіжного балансу. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Тема 9. Міжнародні кредитні відносини

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів.

Передумови формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Сутність та особливості розвитку євrorинку. Фактори розвитку євrorинку та його сектори. Валютна й інституціональна структура СРПК. Система СБІФТ.

Роль транснаціональних банків у розподілі та перерозподілі міжнародних позичкових ресурсів. Регіональні зміни у сфері зовнішніх запозичень. Проблеми зовнішньої заборгованості у МЕВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості. Інструменти управління зовнішнім боргом країн. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни
Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
Тема 1 Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини»	10	2	2	-	-	6	10	1	0,5	-	-	8,5
Тема 2. Світове господарство та особливості його розвитку	10	2	2	-	-	6	10	1	0,5	-	-	8,5
Тема 3. Еволюційні періоди формування та середовище МЕВ	10	2	2	-	-	6	10	1	0,5	-	-	8,5
Тема 4 Міжнародний поділ праці та кооперація	10	2	2	-	-	6	10	0,5	0,5	-	-	9
Тема 5. Міжнародна торгівля та сфера послуг як форми МЕВ	10	2	2	-	-	6	10	0,5	0,5	-	-	9
Тема 6. Міжнародна міграція робочої сили	10	2	2	-	-	6	10	0,5	0,5	-	-	9
Тема 7. Міжнародний науково-технічний обмін	10	2	2	-	-	6	10	0,5	0,5	-	-	9
Тема 8. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	10	2	2	-	-	6	10	0,5	0,5	-	-	9
Тема 9. Міжнародні кредитні відносини	10	2	2	-	-	6	10	0,5	-	-	-	9,5
Усього годин	90	18	18	-	-	54	90	6	4	-	-	80

Аудиторні заняття

Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

Студенти денної форми навчання виконують індивідуальні завдання у формі наукової роботи.

Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

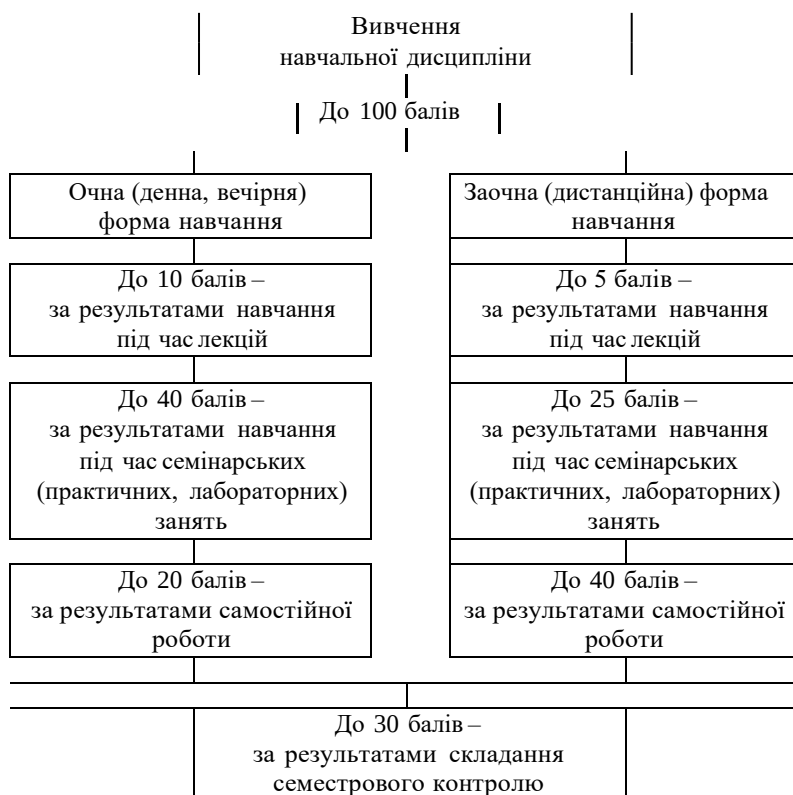
2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Структура залікового білету включає 2 теоретичних питання, 10 тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

Нарахування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань, визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основна література

1. Архієреєв С.І., Волоснікова Н.М., Климова С.О. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / за ред. проф. Архієреєва С. І. Харків: НТУ«ХП», 2019. 234с. URL : <https://core.ac.uk/reader/275821380>
2. Задоя А. О., Магдич, О.А., Задоя О.А. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. Частина 1. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 142 с. URL : <https://ir.duan.edu.ua/handle/123456789/3848>
3. Ксендзук В.В. Механізми формування та реалізації державної зовнішньоторговельної політики України: монографія. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2020. 352 с. URL: <http://surl.li/qcaoc>
4. Ксендзук В.В. Міжнародні організації: навчальний посібник. Житомир: ЖДТУ, 2019. 211 с. URL: <http://surl.li/qcapb>
5. Міжнародна економіка: підруч. / С.О. Гуткевич, М.Д.Корінько, Ю.М.Сафонов. 3-е вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/5846>
6. Міжнародна міграція біженців: сучасний стан, соціально-економічні наслідки та правове регулювання: монографія / Євдокимов В.В., Грицишен Д.О., Шиманська К.В., Бондарчук В.В., Ксендзук В.В., Сергієнко Л.В., Абрамова Д.С., Іванюта В.В. Житомир, 2018. 200 с.

7. Міжнародні економічні відносини : підручник / А. І. Крисоватий, Р. Є. Зварич, О. М. Сохацька [та ін.] ; за заг. ред. А. І. Крисоватого, Р. Є. Зварича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 662 с. URL: <http://surl.li/qcaux>
8. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти / Т. В. Орехова, І. В. Хаджинов, М. В. Савченко та ін.; за заг. ред. Т. В. Орехової. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 324 с. URL: <http://surl.li/qcaum>
9. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник / уклад.: В.В. Дергачова, К.О. Кузнєцова, І.М. Манаєнко, В.А. Мельникова, О.С. Ченуша. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с. URL: <http://surl.li/qcaud>
10. Світова економіка : навчальний посібник / за ред. Ю. Козака, Н. Логвінової, А. Наумчик. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 328 с.
11. Світова економіка = World Economy : навч. посіб. / В. М. Фомішина та ін. ; за ред. В. М. Фомішиної. Укр.-англомов. вид. Одеса : Олді плюс, 2021. 611 с.

7.2. Додаткова література

1. Самарічева Т.А., Іжевський П.Г. Формування кредитних ризиків банків на основі змін міжнародних стандартів та вимог. Ефективна економіка.2023.№6. Url: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee>
2. Іжевський П.Г., Самарічева Т.А. Інноваційні технологічні аграрні парки в системі розвитку територіальних громад: міжнародний досвід та перспективи розвитку в Україні *Наукові перспективи*. 2023.№6(36).
3. Іжевський П.Г., Кравець І.М. Міжнародна трудова міграція робочої сили та її вплив на внутрішній ринок праці в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
4. Іжевський П.Г., Крушинська А.В., Самарічева Т.А. Особливості міжнародних фінансових відносин на ринку перестрахування в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/837>
5. V. Stadnyk, P. Izhevskiy, N. Khrushch, T. Tomalja Strategic Priorities of Innovation and Investment Development of the Ukraine's Economy Industrial Sectors. Special Edition of International Conference on Monitoring, Modeling Management of Emergent Economy (M3E2-MLPEED 2020 Odessa, Ukraine, July 13-18, 2020) at CEUR Workshop Proceedings, vol. 2713 P.145-166 Url: <http://ceur-ws.org/Vol-2713/>

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. RL: <http://www.me.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : www.minfin.gov.ua.
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. RL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
7. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> .
8. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL:<http://www.ssmc.gov.ua> .
9. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>.
10. Офіційний сайт Європейського союзу.<http://europa.eu/>
Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua>.
11. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL:<http://etet.org.ua>.
12. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>.
13. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України.

URL: <http://ief.org.ua>.

14. Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua>

15. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/>.

16. Офіційний сайт Міжнародної організації праці. URL: <http://www.ilo.org>

17. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ в Україні. URL: <https://mfa.gov.ua/>

18. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку. URL: <http://www.oecd.org>

19. Офіційний сайт Організації об'єднаних націй. URL: <http://www.un.org>

20. Офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/eu-and-euam/>

21. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>

22. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>

Дані щодо профілів країн світу

1. <https://www.countryreports.org/>

2. http://news.bbc.co.uk/2/hi/country_profiles/default.stm

3. <https://www.oecd.org/regional/regional-policy/country-profiles.htm>

4. <https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/en-GB/index.html>

5. <https://gwis.jrc.ec.europa.eu/apps/country.profile/>

6. <https://tradeeconomics.com/country-profile/>

Система економічних показників

1. <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>

2. <https://ourworldindata.org/>

3. <https://www.theglobaleconomy.com/>

Торговельна статистика

1. <https://wits.worldbank.org/countrystats.aspx?lang=en>

2. <https://oec.world/en> 3. <https://atlas.cid.harvard.edu/>

Світові рейтинги

1. Human Development Index. URL: <http://surl.li/rxskq>

2. Economic Freedom Index. URL: <https://www.heritage.org/index/ranking>

3. Global Food Security Index. URL: <http://surl.li/jxvyx>

4. Global prosperity index. URL: <https://www.prosperity.com/rankings>

5. Doing Business. URL: <https://archive.doingbusiness.org/en/doingbusiness>